

58535

IOANNIS VARJAS THEOL. CATECH.
ITEM LING. ET ANTIQ. HEB. IN COLL.
REF. HELV. CONFESS. DEBRECINENSI
PROFESSORIS

ELEGIA.
VERI NOMINIS
POST TOT SECVLA
AB ELEGIS INVENTIS
SI MVSSIS PLACET
PRIMA
ET IPSA
HVNGARICA.

Vnde prius nulli velarunt tempora MVSAE.
LVCRETIVS.

DEBRECINI.

Per STEPHANVM MARGITAL.
ANNÔ 1775.

HVNGARIAE LITTERATAE
SALVTEM!

PARADOXAM, vereor, visum iri
plerisque Philyrae huius Inscriptionem. Sed
OEdipus querendus non est: dicam ipse:
quo ista valeat. Benevoli Lectoris erit per se iudicare:

Quid dignum, Scilicet! tanto ferat hic promissor hiatu.

Vulgo notum est: esse Viros etiam egregie Doctos, qui
Elegiam, flebile carminis genus, dici putant ἀπὸ τῆς
ἐστὶ λέξεως, quae vox flentium est; apud Scholiastam ve-
terem Aristophanis, in Auibus. Equidem litem hanc
meam facere nolim: de hac, per me licet,

Grammatici certent & ab hinc quoque haec sub
iudice lis sit.

Si tamen hoc sit, quod illi aiunt: sine nota Iactan-
tia videor mihi contendere posse: hanc, quam exhibeo,

esse Primam Veri Nominis Elegiam. Vides nempe hic B. L. Strophas Hungaricas, multis sane Elegiis Veterum prolixiores, ita a me adornatas, ut, quum possem septem Vocalibus, a, e, i, o, u, ö, ü, Linguae nostrae familiaribus uti, nullam ex iis, præter unam e Vocalem, per totum Carmen, adhibuerim. qua lege ligatam nullam adhuc aliam Orbis Eruditus vidit Elegiam.

Non infitior: Rem Litterariam Publicam hac curiositate, sine damno ullo, post tot secula, quibus caruit, porro quoque carere potuisse. Ceterum si quis genium seculi nostri consideret: facile obseruabit, inter omnes Artes, quæ, nostra & parentum ætate; insignia acceperant incrementa, Linguarum quoque fere omnium, in tota qua patet Europa, culturam effloruisse. Certissimi de hoc testes sunt tot & tam diuersarum Linguarum Grammaticæ & Lexica, quæ recentissimis temporibus vel recusa, vel emendata, vel aucta, vel noue etiam scripta fuisse scimus. Nemo adeoque me, hoc nomine, iure reprehendet, quod hoc, quidquid est, studii in Linguam Patriam, quam, immerito licet, aliqui paupertatis & sterilitatis arguunt, contulerim. Non dubito quin futuri sint, qui, si ex hoc specimine Genium Linguae Hungaricæ perspexerint, secus, quam vulgo fit, de copia & opulentia istius sint in posterum iudicaturi; saltim mirabuntur plerique Linguam hanc

sic esse comparatam, ut in hac possimus, de rebus variis, sermonem, sine mixtura Vocalium aliis Linguis familiari, instituere opinione longiorem; una tantum eademque adhibita in omnibus Syllabis Vocali e. Patitur præterea Lingua Hungarica sermonem, simili modo, duci per solam a Vocalem: sed neque tam promte, neque tam varie, neque tam diu & longe: per alias autem Vocales, nisi in aliquot breviculis sententiis, frustra quis hoc tentet. quod vnde pendeat: Grammatici tradunt; aliud agendo.

Constat interim inter Criticos: huius generis scripta, quæ singulari alicui legi adstringuntur, ut plurimum adeo esse obscura, ut sæpe interpretes talium ipsi interprete egere videantur. Hoc ego vitium an satis hic cauerim, aliorum sit iudicium. Solet cuique sua sponsa, suus amor placere. Ne tamen me cæcus aliquis stupor, ne possem cernere verum, impediret, dedi operam sedulo. Experturus enim: an in opere hoc tam difficili, ut videbatur, propter legem quam ipse mihi præfixi, censerer aliorum quoque iudicio satis clare & perspicue loqui: Strophas has Amicis & Linguae Hungaricæ, qua vtor, & rei, quam traditio, peritis coram prælegi, immo legendas & censendas tradidi; cum obtestatione: ut me libere monerent, si quid in his obscurum, insolens aut coactum obseruassent; celans interea illos, quid, præter perspicuitatem, curassem. In amica hac censura nactus

sum quidem Censores Candidos: eorum tamen plerique etiam moniti per me, ut singulare quiddam, & a nemine adhuc in vlla Lingua tentatum, in his quærent, Artem ipsam, licet nouam, animaduertere non poterunt; tam libere iis cuncta fluere adparebant. Vbi vero verbo artificium detectum fuit: stupuerunt hanc, cum naturali orationis pulchritudine coniunctam, Linguae nostræ eximiam dotem & proprietatem prorsus admirabilem. Sed de hoc viderint AEqui Iudices.

Argumentum Stropharum harum est Sacrum, dignumque adeo cognitione cuiusuis hominis vere CHRISTIANI. Describo in his, idque, ut opinor, quasi ad viuum, Hominis Peccatoris sincere Pœnitentis ac Resipiscientis Confessionem, vniceque meritis infiniti valoris Sponsoris nostri IESV CHRISTI innixam, totam Spem & Fiduciam. Modos, pro cantu, eos adhibui, quibus, post Gallos, omnes fere Reformati Heluetice Confessionis vbique vtuntur; in modulatione Psalmi Quinti Dauidici. Faxit DEVS OPTIMVS, MAXIMVS, ut hæc quoque cedant in NOMINIS IPSIVS SOLIVS gloriam, cui cuncta vestra deuota sunt. Dabam DEBRECINI, pridie

Kalend. April. A. p. C H. n.

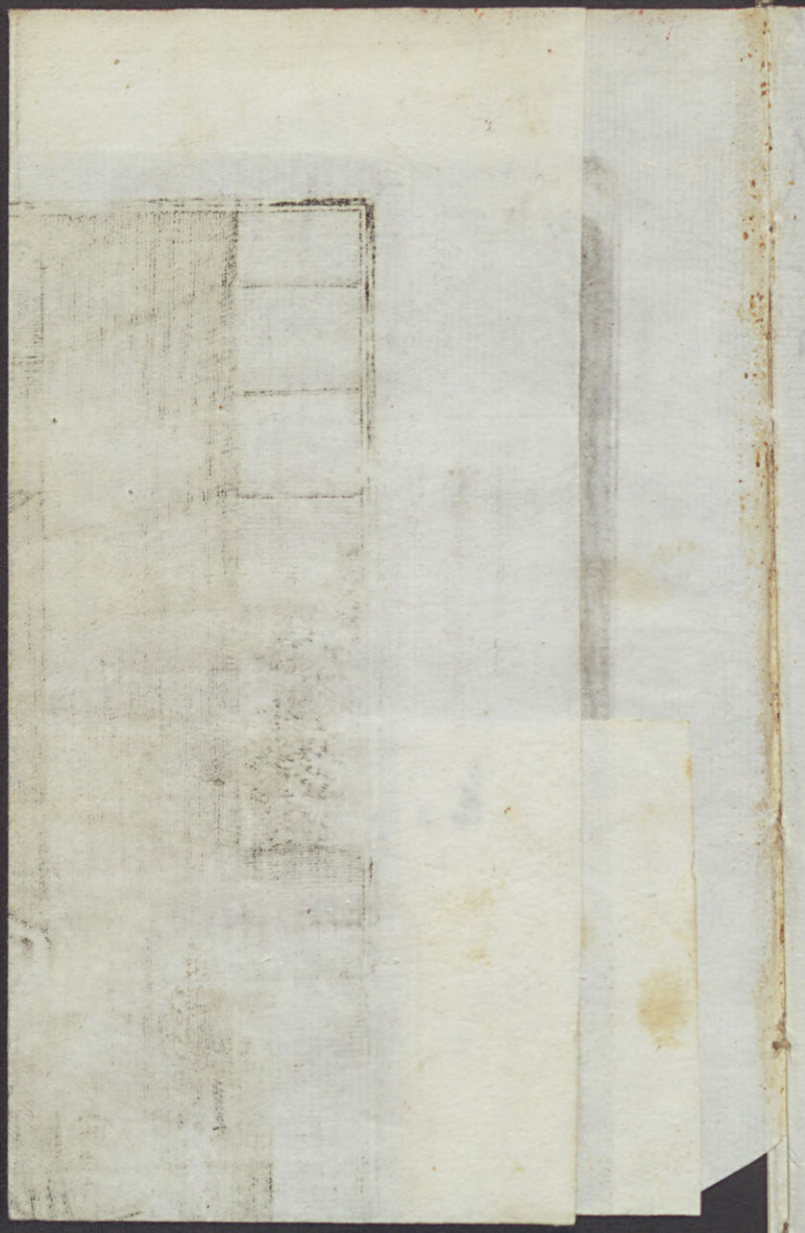
CLD LCCCLXXV,

Andon. Sc. Ducie.

MEG-TÈRT
EMBERNEK
ENEKJE.

Mellyet

Nem régen szerzett, és
Egy Meg-keseredett, de
Reménységgel tellyes
Lélek' képében,
tett - fel

EGY NEVEZETLEN EMBER;

DEBRECZENBEN.

Dis.

V

Étkeztem! Jéh! Vétkes fészekben,
Vétkes test 's vér lett kezdetem,
El-nézem tellyes életem':
Ezer 's meg ezer esetekben,
Estem vétebben.

Teu.

V

Étkeztem! Jéh! Vétkes fészekben,
Vétkes test 's vér lett kezdetem:
El-nézem tellyes életem':
Ezer 's meg ezer esetekben,
Estem vétebben.

Alt.
V Étkeztem! Jéh! Vétkes fészekben,
Vétkes test 's vér lett kezdetem:
El-nézem tellyes életem':
Ezer 's meg ezer esetekben,
Estem véteekben.

Bas.
V Étkeztem! Jéh! Vétkes fészekben,
Vétkes test 's vér lett kezdetem:
El-nézem tellyes életem':
Ezer 's meg ezer esetekben,
Estem véteekben.

2.

Mert vétkes lévén eredetem,
Egészfzen e' sēbes mēreg
És fenénél fenőbb féreg
Meg-vesztegette természetem'.
Kesereghetem.

3.

Természettel Lelkem értetlen
Édgyes fejem' védelmére:
Kevély, nem fél, és vesztére
SZENTEK' SZENTJÉ-hez engedetlen
És szeretetlen.

4.

Emlekezem, de keservesen,
Melly feslett életet éltem!
Vesztettem és henyéltem,
Testemet neveltem kényesen,
Érzem lelkesen.

5.

Ezék felett végtelen Tettem,
Mellyel szegény Lelkem' 's Testem'
Terheltetését kerestem,
Kegyess Lelkeket meg-sértettem,
Észbe sem vettem.

6. Eze-

6.

Ezekért rettegén Lelkemben,
 Fel-sem vethetem szememet,
 Kezemmel verem mejjemet.
 Nem lehet tsendesség véremben;
 Szégyenletemben.

7.

SZENTEK' SZENTJE! Ne perelj velem,
 Fegyvert érdemlett szegénnyel
 'S meg-repedt tserép-edénnyel.
 Engedj-meg! Kegyelem! Kegyelem!
 Légyen kegyelem!

8.

SZENT FELSÉGEDnek kegyelmére
 Nem esmérem érdememet:
 De helyettem KEZESemet
 Vedd-bé kérlek 's ennek vérére,
 Nézz érdemére.

9.

Ennek szerelméért, Péternek
 Melly kézfízen meg-kegyelmezél!
 Ennekfelette kedvezél,
 Nem edgy 's két de sereg ezernek,
 Meg-tért Embernek.

10.

FELSÉGED engem' se vessen-meg,
De kebeled' szerelméért,
Érttem esedezéséért,
Engedd: vert Lelkem éledjen-meg,
Tsenedesedjen-meg.

11.

Emelj-fel: mert fel-nem kelhetek;
Sem e' veszett természetem'
Éppen le-nem vetkezhetem:
Kegyes életet nem élhetek;
El-sem kezdhetek.

12.

Kezd-el bennem és végezzed-el
Szent életre térésemet,
És ellened tett vétkeimet,
Tenger' mélyjébe temessed-el,
És felejtsed-el.

13.

Szentelj-meg Lelkemben 's Testemben,
Szent Nevednek félelmére;
És tetszésed tételére
Segélj 's nevelj e' kegyelemben,
Egész éltemben.

14. Vég.

14.

Végre evezvén rév-helyemre,
 Kérem te SZENT FELSÉGED-et:
 Tetézd ezzel kegyelmedet,
 Vess szemet Edgyetlen-edgyemre
 Szegény Lelkemre.

15.

Ne engedjed Ellenségemnek,
 Ez vég verekedésemben,
 Kedve teljék veszésemben.
 Téged' esmérlek Védelmemnek,
 Edgy Reményemnek.

16.

E' réven el-epedt Lelkemet
 Végyed szentséges kezedbe,
 És helyheztesd kebeledbe;
 Mellyben leljem-meg életemet,
 Nyereségemet.

17.

E' testet elébb le-kell tennem,
 Le-tézfem tsendes Lélekkal:
 Mert Mennyekbe e' szennyekkel,
 Mellyek meg-feneklettek bennem,
 Nem lehet mennem.

18.

Esmérem Lelkemnek készségét

Szent élet' szeretésére:

De meg tselekedésére,

Érzem e' test' 's vér gyengességét,

És restességét.

19.

Kedvem ellen tetemetesen,

Vétkezem nem egyszer 's kétfzer;

De meg-esem hetven-hétfzer.

Mellyet érezvén férelmesen,

Élek terhesen.

20.

Félek! Félek! mert szenyvedésem

Feles és terhes veszfélyjel,

Rettegtethet szerte szélyjel:

Nem lehet tsendes le-fekvésem;

Sem fel-kelésem.

21.

Ellenségem serény vesztésre:

Nem néz sem reggelt, sem estvét:

Ellenem vermet és lest vét:

Kézf szemtelen perlekedésre,

Veszekedésre.

22. Fel-

22.

Fel-keres e' veszedelmemben,
Szemes vétkes lépésemre,
'S e' félét vetvén szememre,
Meg-sért szent elmékedésemben,
Rejtek - helyemben.

23.

De e' test 's vér le-tételével,
Vége léfzen félelmemnek:
Mert vége vétkezésemnek;
Lelkem tenger Szentek' Lelkével
Élvén békével.

24.

Senyvedt Testem! térj kéfz vermedben:
Vetkezd-le szennyességedet
És betegeskedésedet.
Mellyet szenyvedél életedben,
Vétkes létedben.

25.

Menj-bé 's tedd-le rettegésedet:
Mert KEZES-ednek fekvése,
Verembe temettetése
Meg-szentelte temetségedet,
Eves vermedet.

26. Ez

26.

Ez helyben léfzefz edgy ke vessé,
Édesen el-fzenderedve:
De Lelkemmél edgyesedve,
Fel-serkenfz 's tétet fényessé,
Kellemetessé.

27.

Szegény Fejem! Melly nyertes léfzek
Ebben! mert edgy lépésemre,
'S edgy férges fzem vetésemre,
Ezer termett fejeket véfzek,
Kévémbe téfzek.

28.

Vétkes, reves testet vetek-el:
Szent, szép, ép test kél helyében.
Mellyet, tellyes életében,
Sem vénség, sem vég nem érnek-el;
Nem veszthetnek-el.

29.

E' testben nézek KEZES-emre
Egek felé egyenesen:
Fel-vészen és felségesen
Tétet érdemetlenségemre
Rendelt székemre.

30. Melly-

30.

Mellyben épséggel és szentséggel,
 Lelkemre 's testemre nézve,
 Léven éppen meg-tetézve,
 Élek végtelen elégséggel
 És tsendességgel.

31.

Nyereségemet emlegetem,
 De én ennek betsességét,
 Szépségét és édességét
 Ezered' részént sem érthetem;
 Le-sem festhetem.

32.

Képzeltetetlen fényességben,
 Temérdek ezer Szentekkel,
 Zengvén ékes énekekkel,
 SZENTEK' SZENTJÉ-vel edgyességben
 Léfzek meny-égben.

33.

E' feregben ez nevezetes:
 Edgy sem lefzsz ebben kellettén,
 Sem versenyes, sem kedvetlen.
 Ebben élnem: melly rettenetes!
 Melly szerelmetes!

34.

De Lelkem' 's Testem' Ellensége
 Kénes tenger' fenekére
 Mégyen 's meg-ég fzegyenére.
 Ez ellen nem tesz sem mentsége,
 Sem mestersége.

35.

Ezrek 's meg ezrek véghetetlen;
 Reggel, délben, estve, éjjel,
 Edgyre égnek e' Kevélyjel
 E' mélységben. melly hev kegyetlen,
 Szenyvedhetetlen.

36.

E' rettenetes égésekben,
 Léfnnek febek, férgek, szenek
 Mérgesek és elevenek,
 Ezeknek Lelkekben 's Testekben;
 Egéfsz éltekben.

37.

Keresnek menedék-helyeket,
 Mellyekben el-rejteznének,
 Szenyvedések enyhédnének.
 Nem lelnek e' végre hegyeket;
 Sem mélységeket.

38.

Ezen ezek el-keseredvén,
Eszek veszve kerengenek,
Esnek, kelnek, fetrengenek;
Terhek fejeken nevedvén,
'S meg-nehezedvén.

39.

Nyelveken 's kezeken ejtenek,
Mérgekben kemény febeket,
Évén és tépvén ezeket.
Mellyekkel kegyetlenkedtenek,
Sértegettenek.

40.

Ezeknek egész feregekben,
Nem lesz egyéb versengésnél,
Feneségnél, vérengzésnél:
Még-fem lehet vég életekben,
Szenyvedésekben.

41.

Nem lesz egy Lélek, melly ezeknek
Veszéseken meg-eshetne,
'S reménységet szereshetne,
E' vég-képp' kétségben esteknek,
Veszett fejeknek.

42.

Ezért menyben SZENTEK' SZENTJÉ-nek
Énekelnek seregenként:
Mert e' vefzettek fejenként,
Érdemlett helyekre menének,
'S le - vettetének.

43.

Egyebet én sem érdemlettem;
Engedetlenkedésemért:
De SZENTSÉGES KEZES-emért
Kegyelmet 's reménységet vettem,
'S meg-menekedtem.

44.

KEZES-em fel-vette testemet,
Mellyben, fzenyvedvén kerefztet,
Edgyfzer érttem vért erefztett:
Meg-nyerte, végezvén peremet,
Felperesemet.

45.

Nem lehet edgy Szék, mellyen velem
Ez fel-kelvén perelhessen,
Mesterséggel vefztegessen:
Mert menyben ellene meg-lelem
Mentség levelem'.

46.

Mellyben KEZES-em szent Vérével
Nevem' nézem fel-jegyezve,
És peremet el-végezve,
S meg-petsételve szent Kezével,
És Petsétjével.

47.

E edgy KEZES-em' érdemére
Nehézkedem tellyességgel;
Lévén egézf reménységgel:
Elég terhem' el-vételére,
Szent Vére' bére.

48.

E' Véren vettek' feregében,
E' Kerefztyén reménységre,
Kézen mentem kerefztségre,
Még gyermekségem' kezdetében,
Ennek Nevében.

49.

Ebben vetvén reménységemet,
Élek e' testben ezzenen,
Kegyesen, mértékletesen:
Szenyvedek; reménylén végamest,
Tsendességemet.

758535

50) (16) (

50.

SZENTEK SEREGE' I

Veled szégyenbe nem

Te lettél nékem KEZ

Kérlek légy személyem

És fejedelme.

51.

Tselekedd ezt velem: végy

Még ez egyben kérés

El-kezdett Meg-térésem

Rettegéssel és Félelemme

Végezhessem-el.

52.

E' végre vezérj Szent Lel

Értess, éltess kegyelmeddel

Méznél édesb beszédeddel:

Védelmegzgettes Ezereddal,

Szent Seregeddel.

53.

Nézzed-el kegyelmes Szemekkel,

Véletlen félre-térésem';

És észre vévén esésem'

Emelj-fel, egyéb meg-estekkel,

Kegyes kezekkel.

54.

50.

SZENTEK SEREGE' FEJEDELME!

Veled szégyenbe nem esem:

Te lettél nekem KEZES-em:

Kérlek légy személyem' védelme

És fejedelme.

51.

Tselekedd ezt velem: végyem-el

Még ez egyben kérésemet:

El-kezdett Meg-térésemet,

Rettegéssel és Félelemmel,

Végezhessem-el.

52.

E' végre vezérlj Szent Lelkeddel,

Értess, éltess kegyelmeddel,

Méznél édesb beszédeddel

Védelmeggetts Ezereddél

Szent Seregeddel.

53.

Nézzed-el kegyelmes Szeme

Véletlen félre-térésem';

És észre vévén esésen

Emelj-fel, egyéb meg-el

Kegyes kezekkel.

54.

Egyébként végem' el-nem érem,
Mellyért epekedem régen,
Szégyenen és szegénységen.
De FELSÉGEDET ezen kérem:
Te légy Vezérem.

55.

Ne késsél! Ne essem szégyenbe:
Kedvelljed esedezésem':
SZENTNEVED-ért e'kérésem
Kegyelem' Székehez menjen-be,
Tellyesedjen-be.

V É G E.

5358535

(17) (18)

24

Együttünk végem, el nem értem,
Mellyért epekedem végem,
Szégyenem és fagyó végem,
MAGYARORSZÁGOT csak kérem,
Te légy Vezérem.

25

Te késsél! Ne essem fagyóba;
Kedveljél eszed, sem;
SZENTIVÉRD-ért e kéresem
Magyalom, Székely menyegye,
Tellyesed-ke.

V E G E

LEŐTÉNYI EGYETEM KÖNYVTÁRA
Lelt.
339-1956